

VLADIMÍR PODBORSKÝ

K ŽIVOTNÍMU JUBILEU DOCENTKY PhDr. ELIŠKY KAZDOVÉ, CSc.

V letech „Pražského jara“ 1967–1968 se rozbíhal systematický odkryv na ploše neolitické osady lidu s moravskou malovanou keramikou v „Sutnách“ u Těšetic-Kyjovic na Znojemsku. Tehdy se na výzkumu objevila sličná mladá studentka, která záhy prokázala mimořádný zájem o archeologii a ochotu pracovat a učit se. Brzy se zařadila mezi užší okruh mých spolupracovníků, k nimž patřili Hana Palátová, Alena Straková, Miroslav Bálek, Vratislav Janák, Pavel Koštuřík, Jaromír Kovárník a později i další. Léta ubíhala, Eliška Kazdová vystudovala na brněnské Filozofické fakultě v letech 1968–1973 s výborným prospěchem obory prehistorie a klasická archeologie. Studium ukončila diplomovou prací „Ornamentace moravské malované keramiky“ (Brno 1973). Poté nastoupila na studijní pobyt a po jeho zakončení disertační prací byla přijata jako odborná pracovnice na bývalou Katedru prehistorie FF UJEP, dnešní Ústav archeologie a muzeologie FF MU, kde pracuje dodnes.

Po předložení disertace „Kultura s moravskou malovanou keramikou na základě analýzy ornamentace“ (Brno 1974) a rigorosních zkouškách získala v roce 1975 titul PhDr. Po ukončení interní vědecké přípravy (1978–1981) a obhajobě kandidátské práce „Starší stupeň lengyelského osídlení ve středním Podunají“ (Brno 1982) dosáhla vědecké hodnosti CSc. Roku 1988 byla jmenována docentkou archeologie a v roce 1998 se na FF MU v Brně habilitovala spisem „Postli-neární neolit na Moravě. Kulturní a sídlištní poměry“ (Brno 1998).

Od vysokoškolských studií se každoročně účastnila terénního výzkumu v Těšeticích-Kyjovicích na Znojemsku a v letech 1985–1998 se podílela spolu s docentem Pavlem Koštuříkem na jeho vedení, po smrti Pavla Koštuříka řídí výzkumnou stanicí v Těšeticích-Kyjovicích samostatně. V širším zázemí Těšetic provedla také několik záchranných výzkumů (např. Prosiměřice, Kuchařovice), podobně i v širším okolí Brna (Brno-Bosonohy, Popůvky, Prštice).

Ve vědecké práci se zaměřila na studium neolitu střední Evropy, zejména kultur s moravskou malovanou a vypíchanou keramikou. Významným způsobem se podílela na vypracování numerického kódu MMK. Předložila návrh jemné periodizace a relativní chronologie staršího stupně kultury s moravskou malo-

vanou keramikou a později věnovala pozornost sídlištní problematice středního a mladšího neolitu Moravy. Na základě zpracování sídlištních areálů v Pavlově a v Olomouci-Slavoníně přinesla nové poznatky o neolitické architektuře lidu s vypíchanou keramikou. Je autorkou úvodní monografie z řady publikací věnovaných výsledkům bádání o Těšeticích-Kyjovicích, spoluautorkou dalších pěti monografií, autorkou cca 80 vědeckých studií a asi 40 zpráv a recenzí. Je spoluřešitelkou výzkumného záměru „Interdisciplinární centrum výzkumů sociálních struktur pravěku až vrcholného středověku“, řešeného na ÚAM FF MU. Podílela se také na projektu „Podpora rozvoje učitelských vzdělávacích programů a jiných vzdělávacích aktivit“. V posledních letech se její vědecká práce orientuje hlavně na otázky vztahů mezi kulturami vrcholného neolitu a na problematiku jejich odrazu v archeologických pramenech v oblasti středního Podunají. Výsledkem je detailní synchronizace vývoje hlavních kultur středoevropského neolitu. Další možnosti tohoto bádání se rýsují ve spolupráci s přírodovědnými obory, např. při určování provenience předmětů cizího původu. O výsledcích své vědecké práce pravidelně informuje odbornou veřejnost na konferencích a pracovních seminářích „Otázky neolitu a eneolitu našich zemí“.

Neolit sice stojí v popředí vědecké aktivity docentky Kazdové, nevyčerpává však její vědecký potenciál beze zbytku. Pracoviště využívá její znalosti antiky, doby římské a stěhování národů v Evropě, získané studiem klasické archeologie, účastí na domácích i zahraničních konferencích a soustavným sledováním příslušné literatury, k přednáškám a seminářům z tohoto období jak na oboru archeologie, tak na klasické archeologii. I z této specializace vyprodukovala docentka Kazdová studie. Stala se také spoluřešitelkou projektu Fondu rozvoje vysokých škol, zaměřeného na vypracování databáze germánské keramiky mladší doby římské.

K vědeckovýzkumné činnosti přistupuje jubilantka s nesmírnou odpovědností, kritičností a bystrým úsudkem zaměřeným jak na detail, tak na celek. Někdy se mi zdá, že její přístup k publikaci výsledků bádání je kritický až příliš – ze svého pracovního stolu nepustí studii, o níž není přesvědčena, že je dokonalá. Zásadní práce někdy dlouhodobě doplňuje, koriguje a zdokonaluje, což má obvykle za následek oddalování jejich tisku – sice s pozitivním dopadem na kvalitu, ale s opačnými důsledky na kvantitu její bibliografie.

Pedagogické působení docentky Elišky Kazdové je charakterizováno dlouhou vysokou vytížeností. Plyne to z faktu, že pokrývá dvě významná období pravěku (neolit, eneolit) a rané doby dějinné (doba římská a stěhování národů) a působí na dvou studijních oborech, nemluvě již o dalších doplňkových pedagogických povinnostech. Přednáší také na Katedře archeologie Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a několik let přednášela studentům historie na Filozofické fakultě UP v Olomouci. Vedla a vede dlouhou řadu bakalářských i magisterských prací, byla a je školitelkou několika doktorandů. Je členkou zkušebních komisí pro státní zkoušky z oborů archeologie a klasická archeologie, členkou oborové rady doktorského studia oboru archeologie na FF MU v Brně, alternující členkou komise pro obhajobu doktorských disertací (DSc.) ve vědním

oboru archeologie v ČR a příležitostně také členkou návrhových komisí habilitačního řízení.

Jubilantka absolvovala krátkodobé studijní a přednáškové pobyty na univerzitách a vědeckých pracovištích v Poznani, Vídni, Kluži, Halle, Nitře, Bratislavě aj. Podílela se na přípravě několika mezinárodních konferencí a seminářů (např. ke stému výročí objevu kultury s moravskou malovanou keramikou v roce 1988) a pracovala v organizačním výboru pro přípravu 12. světového archeologického kongresu (Bratislava 1991).

Docentka Kazdová zastávala od roku 1992 funkci výkonné redaktorky Sborníku prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řady E (archeologicko-klasické), od roku 1996 řady M (archeologické), a to až do roku 2008. Po založení periodika *Revue de Préhistoire Européenne* v roce 1992 na univerzitě v Liège se stala dopisující členkou jeho redakční rady. Krátkodobě působila také jako členka redakční rady Zborníku Slovenského národného múzea v Bratislavě.

Jakožto „přesluhující“ člen Ústavu archeologie a muzeologie FF MU mám možnost pozorovat jaksi „s odstupem“ vývoj svého mateřského pracoviště, jehož významnou součástí je také terénní vědecko-výzkumná základna v Těšeticích-Kyjovicích. I když výzkumy v „Sutnách“ probíhají poslední léta v menším měřítku a mladí badatelé pod vedením docentky Kazdové se zaměřují především na aplikaci moderních metod a vědecké zhodnocení dosud získaných pramenů, mohu s potěšením konstatovat, že dílo, které jsme společně v letech „Pražského jara“ započali, dále žije a rozvíjí se. Jubilantka Eliška Kazdová stojí současně na vrcholu svých vědeckých aktivit s perspektivou zúročení dlouholetých zkušeností v podobě dalších monografií o lidu s moravskou malovanou keramikou. Jménem všech členů mateřského ústavu, a samozřejmě také svým jménem, jí přeji mnoho energie, invence a úspěchů v práci i v soukromém životě!

